

Nieuwsbrief

Juni 2013 nummer 2

Pagina 1

De Vrijheid van Rosendaal

Colofon nieuwsbrief

Secretariaat

Nispensestraat 115

4701 CV Roosendaal

☎ 0165-540726

e-: bestuur.devrijheid@12move.nl

Website: www.heemkundekringroosendaal.nl

Redactie nieuwsbrief

Koos Caniëls

☎ 0165-543297

e-: j.j.caniels@kpnmail.nl

Bankrelatie

Rabo 14.43.24.423

Zomer-editie

Ondanks de vakantieperiode toch een nieuwsbrief van uw heemkundekring. Soms misschien wat ouder nieuws, maar toch de moeite waard om het u te laten weten. Ik vraag graag uw speciale aandacht voor twee onderdelen in deze nieuwsbrief: het verslag van de lezing van Martien den Haan op donderdag 16 mei j.l. en het verslag van onze excursies naar Groede en Breskens op 17 en 18 april j.l. Ik wens u daarbij veel leesgenoegen toe. En, als u op vakantie gaat veel plezier, goed weer en tot ziens!

En mocht u toch niet ver weg gaan: begin de zomer goed met een fietstocht langs vennen, vaarten en verdwenen venen! Ga mee terug in de tijd en maak kennis met een grenzeloze turfgeschiedenis. Geniet onderweg van heerlijk turfbiertje, turfgebak, turfijs, turfverhalen en ontvang het ABC van de turf. Voor meer informatie: zie artikel Turf-fietsen over de grens op pagina 2.

René Konings, voorzitter

Wijziging open huis dag

Zoals u weet houdt de heemkundekring op elke eerste zaterdag van de maand open huis dag in ons Heemhuis Mariadal. Het duurt nog even, maar dat staat ook gepland voor zaterdag 7 september a.s.

Een week later, op zaterdag 14 september, is het Open Monumentendag en dan is ook het gehele kloostercomplex aan de Vincentiusstraat geopend. In overleg met het Comité Open Monumentendag hebben wij daarom besloten om onze **open huis dag** van zaterdag 7 september **te verplaatsen naar zaterdag 14 september 2013**. U bent ook dan vanzelfsprekend weer van harte welkom.

Bezoek 'Orde van den Prince'

Op zaterdagmiddag 1 juni j.l. werd onze heemkundekring vereerd met een bezoek van het Vlaams Nederlands Cultureel Genootschap Orde van den Prince. In het kader van hun maandelijkse bijeenkomst, die dit keer in het klooster Mariadal werd gehouden, werd onder leiding van Joss Hopstaken een aantal lezingen gehouden in de conferentiezaal met na de borrel een bezoek aan de ontmoetingsruimte van de heemkundekring. Het gezelschap werd daar ontvangen door voorzitter René Konings en secretaris Cor Rops, die de dames en heren van de 'Orde van den Prince' uitleg hebben gegeven over doel en werkwijze van de heemkundekring. Het was een kort maar aangenaam bezoek.

Brabantse Boerendag

Op zaterdag 22 juni werd van tien uur tot vier uur in de buitenomgeving van Verzorgingshuis De Brink voor de bewoners en andere belangstellenden een Brabantse Boerendag gehouden. Deze dag was door de activiteitencommissie van De Brink georganiseerd in verband met het 45 jarig bestaan van het verzorgingshuis. Naast de overige presentaties was ook de heemkundekring daar present met een kraam met

kinderspeelgoed van vroeger, een kraam met oude landbouwwerktuigen en gereedschappen (afkomstig uit de Vlaamse Schuur van Jan van Gastel) en met een schoolklasje van vroeger.

Turf-fietsen over de grens

Op zondag 23 juni werd een nieuwe internationale fietsroute gepresenteerd. Een fietsroute met aandacht voor de turfhistorie van Westelijk Noord- Brabant en de Voorkepen in België. De startpunten waren aan de Belgische kant in Nieuwmoer en aan de Nederlandse kant in Schijf. Het was de bedoeling om ook in Roosendaal een startpunt te hebben vanaf Visdonk, maar die mogelijkheid viel af omdat op die zondag ook de halve marathon van Roosendaal werd georganiseerd. Ook onze heemkundekring is betrokken geweest bij de organisatie van deze nieuwe fietsroute en op die dag werd ook een nieuw boekwerk Het ABC van de Turf gepresenteerd. Over niet al te lange tijd verschijnt een geactualiseerde her-uitgave van het boek Verdwenen Venen door Karel Leenders. Er zijn twee fietsroutes : route 1 van 44 km en route 2 van 34 km. Meer info : www.ridevoorkempen.be / telefoon + 32 (0) 312 87 11

Tentoonstelling in Breda

Tijdens de Nassau-week van 18 t/m 25 mei kon in de Grote Kerk van Breda onze reizende tentoonstelling over de turfhistorie van West Brabant worden bezocht. De bouwploeg van onze heemkundekring heeft eer van haar werk gehad, want erg veel bezoekers hebben in die week de Grote Kerk in Breda bezocht en hebben daar hun waardering laten blijken voor deze tentoonstelling. Daarom vanaf deze plaats : hulde en dank aan de bouwploeg voor het transport en monteren en demonteren van deze tentoonstelling.

Excursie naar Groede en Breskens .

Deze keer had de activiteitencommissie gekozen voor een reis naar 'Het Vlaamsche Erfgoed' in West Zeeuws Vlaanderen. Op woensdag 17 april stond om 8.00 uur de bus al klaar bij Mariadal om met 53 enthousiaste 'heemkundeliefhebbers' af te reizen naar Groede en Breskens in Zeeuws Vlaanderen. Het was de eerste van twee reisdagen naar deze bestemming. Met de ruitenwissers op actief

werd er koers gezet naar Zeeland om via de Westerscheldetunnel rond half tien in Groede aan te komen. Onderweg had reisleider Michel van der Horst zich al gekweten van zijn taak en ons wat de tunnel betreft met cijfertjes en aantallen om de oren geslagen.

Aangekomen in Groede, waar het inmiddels droog geworden was, werd restaurant De Twee Duiven aangedaan voor een lekker bakje koffie met 'paptaart', een plaatselijke lekkernij. Een ieder liet zich deze dan ook goed smaken. Na de koffiestop stond onze gids Maria de Milliano ons al op te wachten en begeleidde ons door het bekende Slijkstraatje naar de Lutherse Kerk. Hier vertelde ze over het ontstaan van dit kerkje alsook van de andere twee kerken in Groede.

Salzburger Lutheranen startten in 1741 met de bouw van dit kerkje, dat thans alleen nog in gebruik is als kerk en tentoonstellingsruimte en is opgenomen in de museumformule 'Het Vlaamsche Erfgoed'. Op de zolder van het kerkje nestelen ieder voorjaar de gierzwaluwen vanuit Afrika, om in augustus weer terug naar Afrika te vertrekken.

Na haar uitleg gidste Maria ons door het Slijkstraatje naar de vele oude winkeltjes zoals de textielwinkel, de bakkerij, de huisbrouwerij, de grutterswinkel, de smidse, de timmerwerkplaats, de herberg en ga zo maar door. Met een goede uitleg wist ze ons daarmee steeds meer te boeien.

Na het straatje bezocht te hebben was er een 'lunchplate' in restaurant De Twee Duiven, met op de salade een eigen gemaakte dressing. Om het eten te laten zakken werden vervolgens de benen gestrekt met een wandeling door het dorp, om daarna te genieten van een voorstelling van kleinkunstenaar Adrie Oosterling. Deze man schotelde ons een programma voor in het Zeeuws Vlaams van liederen en verhalen van o.a. "de schöteldoek" en zijn Ome Ko waarin wij als goede backinggroep mee mochten doen.

Hierna kregen we in de Franse Kerk een uitleg door gids Adrie Provoost, projectleider Waterduinen van de Provincie Zeeland, over de bescherming van Zeeuws Vlaanderen tegen de zee. Na deze uitleg was Adrie tevens onze gids in de bus bij het bezoek aan een van deze gigantische projecten. Dit zijn projecten waar de

meeste van ons Brabanders geen weet van hebben maar wat voor dit gebied een geweldige impact heeft.

In Breskens werd nog de kerk van de Heilige Barbara aangedaan van pastoor Omár Guilet vol met door hem zelfgemaakte beelden. Hier vertelde Gids Nel Nijns van de mooie verhalen achter zijn beelden waar hij trouwens op zijn leeftijd (84 jr) nog steeds mee doende is. Dit was ook te zien op zijn werkplaats waar de nodige exemplaren in verschillende fases van opbouw goed te zien waren.

De zon was inmiddels goed doorgebroken, dus tijd voor een terrasje in Het Breskense, waarna de terugreis naar Roosendaal weer werd aangevangen. Aan wederom een leuke, door de evenementencommissie voortreffelijk georganiseerde reis was hiermee een einde gekomen. Evenementencommissie bedankt en tot een volgende gelegenheid.

Cees Coppens

Lezing op 16 mei 2013 door Martien den Haan met als titel "wereldfietser".

Deze avond is Martien, tweeëndertig jaar jong, met de fiets komen aanrijden uit het buitengebied van Steenbergen. Met zijn authentieke fiets. Dezelfde mountainbike waarmee hij in 2008, als eenzame fietser, zijn wereldreis begint. Een monstertocht, die hem tweeënhalve jaar weg houdt van huis en haard. In het heemhuis neemt hij ons op zijn bagagedrager mee naar verre en onbekende oorden. Op een manier die voortdurend boeit en verwondert. Hij krijgt zijn publiek misstilt. Even goed weet hij het te verleiden tot spontane lachsalvo's. Een wereldfietser, die, als een ware vertelkunstenaar, zijn ervaringen voor het voetlicht brengt. Ondersteund door foto's. Beelden van mensen, van landschappen, van indrukwekkende vergezichten. Het voert te ver om van begin tot eind verslag te leggen van zijn reisverhaal. Het traject van tienduizenden kilometers begint Martien met het "oversteken" van Europa, richting Balkan. Vóór op zijn "Gazelle" heeft hij zijn "keuken" gemonteerd. Achterop zijn reservefiets. Gedemonteerd in onderdelen. Verder een tentje, wat kleding en voedsel. Nauwelijks elektronica, maar wel een

kompas en een stapel landkaarten. Een paspoort en een kleine portemonnee. Afhankelijk van bevolkingsdichtheid, toegankelijkheid en klimaat loopt het gewicht van de bagage op tot veertig kilo. Als hij bij Istanbul de Bosporus oversteekt, zet hij voet aan wal in Azië. Dit grootste werelddeel is niet de minste kluit voor hemzelf en zijn stalen ros. Hij doorkruist onder andere delen van Turkije, Syrië, Irak, Iran, Afghanistan, Pakistan, India, Bangladesh, Maleisië, Laos, China, Mongolië en Rusland. Als hij Siberië achter zich laat, heeft hij vijftientig kilometer nodig om met een bootje de Beringstraat over te steken. Bruine beren in Alaska heten hem welkom. Dan Canada, de Verenigde Staten en Midden Amerika. Een omweg via Suriname brengt hem naar Brazilië en Argentinië en zijn einddoel: het zuidelijke punt van Zuid Amerika. Op zijn reis ervaart Martien de wispelturigheid van de verschillende klimaten. De hoge luchtvochtigheid en de hitte van het tropisch regenwoud. De insecten die je massaal gezelschap houden. De onmetelijke leegte van de Gobi en de Arabische Woestijn. Waar water en verbindingen nagenoeg ontbreken en de temperatuursverschillen tussen dag en nacht erg groot zijn. Zandstormen zorgen voor een akelig, schurende werking. De intens, droge kou van Siberië. De tent die bij het ontwaken een dikke ijslaag met zich meedraagt, een iglo waardig. De bijna ondoordringbare taiga, waar in het korte zomerseizoen de bodem ontdooit en verzadigd raakt met water. Dan de ontmoetingen met mensen, die andere gebruiken en gewoontes hebben. De rode draad in zijn verhaal is gastvrijheid. Zodra blijkt dat de wereldfietser te goeder trouw is, is er grote en vanzelfsprekende bereidheid hem verder te helpen. Bij een wegversperring zijn het zes, met mitrailleurs bewapende Turkse soldaten, die hem onder schot houden. Kort contact leidt tot verplicht thee drinken in de bunker. Tot een begeleide excursie en illegale klauterpartij aan de overkant van de grens bij de burens in Irak. Een dreigende oorontsteking brengt Martien naar een apotheek in een Iraans stadje. Hij wordt doorverwezen naar het nabijgelegen hospitaal. En legt uit waar hij als globetrotter mee bezig is. De hele staf van het ziekenhuis wordt opgetrommeld met als besluit dat hij van top tot teen wordt onderzocht. Hoewel goed

gekeurd krijgt hij twee spuiten in zijn billen gezet, als breinaalden zo groot. En oordruppeltjes. De uitnodiging die volgt vindt hij geen probleem. In de kelder van het gebouw schuift hij aan bij de uitgebreide lunch voor personeel en staf van het huis. Afrekenen voor een en ander wordt niet op prijs gesteld. Honderden kilometers ongebaande wegen door de lege woestijn is niet zo zeer een voedsel- als wel een waterprobleem. Dat wordt menselijk opgelost. Je bidons omhoog steken als er eens per dag of minder een konvooi vrachtwagens passeert. Je krijgt het water aangereikt en het aanbod de fiets op de vrachtwagen mee te nemen. Overigens iets wat Martien, hier en elders, consequent weigert. Principieel wil hij zijn project op eigen kracht volbrengen. Een aanhouding op de grensweg tussen Afghanistan en Pakistan schudt bij de Steenbergenaar het besef wakker zich op gevaarlijk terrein te bevinden. Hem wordt een escorte aangeboden. Voor meerdere dagen over een traject van honderden kilometers. Twee mannen met tulbanden op brommers en een Kalasnikov om de schouder begeleiden hem. Ze geven eten en gepaste kleding. Allemaal voor niks. In Pakistan vallen overdadig, gedecoreerde vrachtwagens op. Geeft status en vracht. Op schapenmarkten haal je de mensen, werkzaam in de heroïneproductie, er zo uit. De mouwen van hun kleding zijn weelderig besmeurd met sappen van aangesneden papaverkoppen. Hoewel Martien steeds probeert dichtbevolkte gebieden te vermijden, lukt hem dat niet altijd. In Indiase steden laveren bomvolle autobussen met mensen op het dak onder bovengrondse elektrische bedrading door. Het risico dat deze kan werken als verkeersguillotijn is aanwezig. Zijn tentje opgezet op een heuvel in Maleisië. In de avond eten bereiden met behulp van zijn benzinebrander. Met zicht op de lager gelegen weg. Af en toe een auto met lichten op. Tot er één licht de heuvel op komt klauteren. Met een zaklamp. Na wat aftasten blijkt niemand kwaad in de zin te hebben. Uit de bosjes sluit een gezelschap bewapende mannen aan en vormt goedlachs een kring rondom Martien. Hij krijgt het advies mee te gaan, bij hen te eten en te overnachten. Bandieten vormen hier een gevaar. De ontmoeting met de kolossale yaks op de Tibetaanse Hoogvlakte is bijzonder. Ze ge-

dijen in de ijle lucht. Dat hoort bij de leefomgeving van deze bromrunderen. Voor Martien werkt het averechts. Het tekort aan zuurstof voelt als een aanslag op zijn fysieke mogelijkheden. Juist voordat de Beringstraat overgestoken gaat worden, wordt hij aangesproken door Russische gouddelvers. Tijdens de zalmtrek is hun vangmethode even eenvoudig als succesvol. Een klap met de bijl in het ondiepe water staat garant voor het scoren van een levensgrote zalm. Een gezamenlijke, eiwitrijke maaltijd vult het tekort aan calorieën aan. Er worden ervaringen uitgewisseld in een taal waarin voornamelijk handen en voeten spreken. Als Martien in Alaska belandt, laat de klok in het heemhuis zien dat het half tien is. Martien is dan, de pauze meegerekend, twee uur met zijn presentatie bezig. Voordat hij gelegenheid geeft vragen te stellen, wil hij ons het gesprek met de eerste Amerikaan op zijn reis niet onthouden. Martien vertelt hem eerst nog een lus naar het uiterste noorden te willen maken. Gegeven het naderende winterseizoen wordt hem dat afgeraden. Ook al omdat bruine beren de laatste kans willen grijpen zich gereed te maken voor de winterslaap. Hij houdt voet bij stuk en wil noordwaarts. De gastheer "slikt" het, maar niet nadat hij Martien, met drie soorten geweren, schietles heeft gegeven. Hij krijgt het middelste wapen, een "punt-44", in bruikleen mee. Voor het geval de bruine beer hem te machtig wordt. Als hij, na twee keer tweehonderd kilometer, weer bij zijn schietinstructeur aanklopt, wordt er samen gegeten en het geweer terug gegeven. Met uitgebreide antwoorden op vragen van de gasten sluit Martien zijn presentatie af. Met luid en lang applaus van zestig aanwezigen als waardering. De voorzitter dankt hem voor zijn geslaagde en betekenisvolle presentatie. Een voordracht waarvan de inhoud als heemkundig beschouwd mag worden, al is het op de hoogst denkbare niveau: het mondiale. Morgen steekt Martien weer de handen uit de mouwen in het veredelingsbedrijf van zijn vader. Centjes verdienen voor zijn volgende reis naar Zuid Afrika.

Piet Schepers